

Vychovatelské Listy.

Hlas učitelů katolicky smýšlejících.

»Především pak společnou mezi sebou lásku mějme.«

I. Petr 4, 8.

Myšlenky katolické učitelky o svém povolání.

„Jsem učitelkou — co to znamená? Jsem učitelkou, vychovatelkou, úřad můj podoben jest onomu Božského Učitele. Ó, jak vznešené jest mé povolání! Jaká přednost, jaké vyznamenání. Než, jak mnohé, vážné jsou povinnosti tohoto mého povolání!

—*—

Povinností, či cílem mým jest, vychovávatí dítky pro Boha, církve a vlast v širším toho slova smyslu. Jinak jest povinností mou vychovatelskou, vzdělávati rozum a šlechtiti srdce dětské; chrániti neviny, odvracet od zlého a naváděti k dobrému, a to vše činiti dle zásad a pravd sv. víry, kterouž hlásal Kristus Pán a kterouž uložil ve své církvi, aby je dále hlásala až do skonání světa. Pravdy tyto a zásady jsou zjevená vůle Boží, jak ukazují přikázání Boží a církevní.

—*—

Chci-li býti dobrou učitelkou a řádnou vychovatelkou, musím býti učitelkou katolickou. Učitelkou katolickou v nejpřísnějším smyslu slova. Katolickou ve svém smýšlení, mluvení a jednání, vnitř i zevně.

—*—

Čím jsem ve svém povolání? Jsem nástrojem, jehož Bůh, užiti chce ku vzdělání a vypěstění svého díla, tvora svého, dítky svého. Ó, kéž jsem nástrojem povolným! Nemůže nástroj sám ničeho vyrobiti, leč veden jsa rukou mistrovou. Ne každý nástroj se mistru hodí, zvláště ten ne, který zrezaví a otupí. Ten rez je všeliká netrpělivost a tupost to je lhostejnost a neochota naše.

—*—

Podstatnou částkou snahy mé, sebe posvěcovati a k dokonalosti dospěti jest věrné a svědomité plnění povinnosti stavu mého. Jsou to povinnosti jak u vyučování tak u vychování.

—*—

Koho mám tu před sebou, koho tu vzdělávám, pěstím, střežím, odchovávám? — Dítka Boží! To dítka Bohu náleží; jest rodičům svěřeno doma, a mně ve škole. Bůh to dítka bude žádati od rodičů i ode mne. Čím dítka od rodičů zanedbanější, tím více jest mou povinností o ně pečovati, si ho všímati, je chrániti. Ó, jak jest důležitě, abych poznala své vychovatelské poslání, abych si vážila tohoto poslání a abych se snažila vyplniti cele úkol tohoto svého poslání!

Již nebudu lhostejně na děti mi svěřené pohlížeti, zadívám se na jedno každé z nich a řeknu v srdci svém k němu:

»Ty dítě drahé, poklade od Boha mi svěřený! Tvoje útlé tělo, tvoje nevinné oči, usmívavá ústa, ta červeň tvoji tváře a co jiného na těle tvém vidím, to od Boha máš, i to musím chrániti, pěstiti, šetřiti. — Ale co září z tvých očí, co projevují tvá ústa, co mluvíš, co činíš; proč se směješ, proč se raduješ, rmoutíš, proč přemýšlíš; odkud tvá pilnost aneb nechuť k práci, ta horlivost nebo liknavost? To všecko na tobě pozorujíc, poznávám, že v těle tvém jest něco tajemného, vznešeného, důstojného; vím, co to jest, jest to duše tvá — duše!«

—*—

Duše stvořena od Boha, duše mající rozum od Boha, cit tílnoucí k Bohu, vůli, jež závislá jest na Bohu; duše nesmrtelná, duše krví Kristovou vykoupěna, duše za velice drahou cenu vykoupěna, duše pro nebe určena, duše Bohu milá, duše, po níž Bůh žízni, duše milostí Boží s Bohem spojena, duše posud nevinná, duše snad již poskvrněna. — Duše jako pole, jež musí býti zděláno, zúrodněno, jež musí přinést hojné ovoce. Proto, dítě moje, tebe miluji, tebe se ujímám, tobě se obětuji; činím tak z lásky k Bohu, Pánu svému, Otci tvému, z lásky k Ježíši Vykupiteli svému a tvému.

—*—

Duše lidská pole jest. Schopnosti a mohutnosti ducha musejí býti buzeny a vzdělávány a to, co ďábel zasévá a zkažená přirozenost plodí, to musí býti vytrháno a dušeno. Já jsem hospodářem a zahradníkem té půdy, srdce, jehož majetníkem jest Bůh. Co jest mou povinností?

Orati, kopati, zasévati, sázeti — tedy rozum vzdělávati, paměť obohacovati, srdce šlechtiti a ozdobovati. Starati se, aby dítě Boha poznalo, poslouchalo, milovalo, Jemu sloužilo a svou duši pro nebe uzpusobilo.

Vláhy a pohody dá Bůh, síly a schopnosti k mé práci dosáhnou Jeho milostí, budu-li pokornou a věrnou Jeho služebnicí. — Toť práce kladná.

... * ...

Člověk nakloněn je ke zlému. Tato náklonnost již od útlého mládí se jeví a proto třeba mi dbáti, abych tomu zlému nedala vzniku. Musím pleti, prohledávati, prohlížeti tu půdu srdce, rozkopávati a hleděti každému bejlí přijíti až na kořen. Ten hleděti vytrhnouti. Jak to učiním? Bdělostí, ostražitostí, pilností, napomínáním, káráním, trestáním — a to s neunavností, trpělivostí, vytrvalostí, láskou a modlitbou.

Duch sv. musí tu osvítiti, vésti a síliti, Ježíš v nejsvětější svátosti mi raditi a já s Ním, přítelem dítek se sjednotiti.

... * ...

Duše dětská, kterou já mám na starosti, jest klenot, jehož Bůh si na nejvyšší váží, jest to obraz Jeho. Když byl ten obraz hříchem porušen, musil Kristus člověkem státi se a tolik muk trpěti, aby obraz ten zase obnovil. On draze jej vykoupil. — Z toho poznávám, jakou nesmírnou cenu má duše lidská — duše dítky.

—*—

Přičiním-li se já svým slovem, svou prací tu duši dítky od zlého uchrániti, nevinu mu zachovati neb je k napravení přivésti, učiním pro Boha velký skutek. Ó, kéž jsem nadšena tou svatou horlivostí získati pro Boha některou duši! — Chej snažně Boha prositi za tu milost, abych

vznešený úkol svůj jako katolická učitelka náležitě poznala a za sílu, abych jej plnila. Chci se modliti za milost horlivosti pro spásu duší mi svěřených dětí.

H. R.

O některých zásadách katolického vychování.

Přednáška pro lid.

Velmi často slyšíme naříkati si na všeobecnou špatnost, jaká na světě panuje. Naříkají si rodiče na nevhodné, nezdárné děti, naříkají si učitelé na vzpurnost a neposlušnost dětí. Naříká se všeobecně, že lidé nemají vážnosti k autoritě a brojí proti ní, či jak se obecně praví, nikoho se na světě nebojí.

Statistika, t. j. věda, která se zabývá tím, že všechny chce číslicemi vyjádřiti, dokazuje, že zločinců jest pořád více, že v posledních 20. letech se počet jich zmnohonásobil.

Toť jsou úkazy, které nutí přátele lidstva ku přemýšlení a k odpo-
moci. A tu vidíme, že mnoho jest doktorů, kteří chtějí společnost lidskou zla zbaviti a každý jinak radí: 1. Chcete-li špatnost ve světě zničiti, vzdě-
lejte lidi tak, aby velmi mnoho věděli a přestanou zločiny; neboť prý věda
člověka umravňuje (mravným činí)! 2. Ne tak volají druzí: dejte každému
majetek, pro kterýž tak často zločiny se páchají a budou lidí mravnější.
3. Jiní volají: Vemte lidem náboženství a budou mravnější.

A tak uvéstí bych mohl ještě mnoho takových cest, jimiž chtějí
opravcové mravnost pozvednouti.

Byly už také rozličné ty cesty, jimiž by se mravnost pozvedala, zkou-
šeny, avšak žádná dosud se neosvědčila.

Znám jednu cestu, avšak jen jednu, jedinou, která by mohla vésti
k nápravě všeobecné a tou jest křesťanské náboženství; tou jest vych-
ování v duchu náboženství Kristova.

Tím jsem se přiblížil k předmětu své řeči. Dobré katolické vych-
ování učiní lidstvo mravným. Než kdo jest to, jenž vychovávati má lidstvo?

Činitelé, kteří ve výchově dětí pracují, jsou tři: rodina, škola a spo-
lečnost. Tito tři mají z dítěte udělati člověka celého, řádného a pevného.
Dítka jsou v rodině vychováváni, chodí do školy, jak to tedy přijde, že
přece nejsou lidmi dobrými, nejsou nikterak vychováni.

Kdo tím vinen? Toť první otázka, již vám kladu, rodiče. Uvedu vám
různé vytáčky a výmluvy, kterými by rodiče zodpovědnost za děti a vinu
nedobře vychovaných dětí se sebe setřásti chtěli. Uvažujte o tom. Je tím
vinno dítě? Dítě je tím vinno! Má hřích dědičný, vůli nakloněnou ke
zlému. Dítě ovšem následkem hříchu dědičného má zlé náklonnosti, tak
že samovolně ku zlému se chýlí. Avšak tato náklonnost ke zlému dá se
dobrým vychováním přemoci; dá se vůle tak v dítěti zříditi, že velmi
rádo dobré koná. »Duše jeho jest jako měkký vosk, lze do ní vtlačiti obraz
Boží aneb obraz ďáblův«, tak tvrdí jeden vychovatel.

Mnohý však řekne: Mnohé děti jsou tak zlé, že s nimi nelze při vši
práci ničeho svěsti. Na to za odpověď vám uvádím výrok řeckého spiso-
vatele (Blutarnha): »Buď si půda přirozeně sebe tvrdší, možno ji pečlivou
prací časem zlepšiti, až i šlechetné ovoce vydá.« Pravda ovšem, že mnohé
dítě ten neb onen zlý pud dědictvím od rodičů na svět přineslo. Avšak
to přece jest jen zlá náklonnost, která ještě chybou není. Chybou se
stane teprve, nenalezne-li odporu, utvrdí-li se v srdci, vyvine-li se v životě.

»Mocná jest zlá přirozenost«, praví zbožný Ludvík Granadský, »ale mocnější jest vychování, kterým zlepšena bývá a v dobrou proměněna. Nezáleží na rodičích, jaké děti se rodí, ale vždy bývá v jejich moci, aby je dobře vychovali.«

Škola je prý vinna, že jest teď tak mnoho nevychovaných dětí a mladých lidí. Tak často teď slychati: Teď? co pak teď dělají děti ve škole, co samy chtějí. To za našich časů bývalo jinačí. To co mnohdy teď dělají, to my jsme nesměli! A mají tyto lidé v mnohém ohledu pravdu. — Avšak čí vinou? Zase vinou rodičů. Či nepřicházejí do školy děti mnohdy takové, že si s nimi učitel rady neví? Vždyť už starý římský učitel (Kvintilián) praví: »Děti neupadají ve zlé mravy ve školách našich, nýbrž přinášejí je z domova. Obyčejně přichází to zlo od rodičů, kteří jim od prvopočátku zlý příklad dávají. Mnohdy vídají a slychají děti doma věci, jež by po celý život ani viděti ani slyšeti neměly. To jim pak v obyčej přichází, který bývá druhou přirozeností; maličci mnohdy se naučí mnohé nepravosti, aniž vědí, že to nepravostí jest.« To řekl filosof ve starých dobách a myslíte, že to neplatí až do dnes? — A běda učiteli, jest-li vzdorovitost nebo hrubost a zlomyslnost citelným trestem potrestá. Tuť hned rodiče znají paragraf 24. zákona školního a neznají-li, však jim to přátelé učitelů poradí.

Mnohdy rodiče působení školní přímo podkopávají, posilující děti ve vzdoru proti učiteli. Tu pak se nelze diviti, že mnohé děti věduce, že jim učitel nic nesmí udělati, svým vzdorem a zlomyslností celou třídu pokazí. Nuže, pak se divíme, že nemá škola toho vlivu, jaký dříve na děti mívala. —

Nedomnívejte se však, že chci býti advokátem školy nynější. Vědíť sami učitelé vážní a upřímní, že systém školní není v pořádku a sami se o nápravu toho starají.

Jiní řeknou: Já nejsem vinen tím, že děti moje jsou špatny. Tím vinna jest špatná společnost, která je k sobě vábí! Můj chlapec, to je vzor dobrého vychování, ale zabíhá mi k Václavu sousedovu a ten je poražený ničema; či možno se diviti, že od něho potom zlobou načichne? tak mluví matka, omlouvajíc svého miláčka. Můj hoch, dokud do školy chodil, byl velmi zbožný a hodný, ale co těch společností vyhledává, stal se z něho pravý opak, tak tvrdí mnohý otec.

Rodičové! A to má býti nějaká výmluva? Vždyť jsem vždycky od rozumných rodičů slychal, že i to patří k dobrému vychování, aby rodiče si bedlivý pozor dali na děti své, věděli, s kým se stykají, vyzkoumali, jaký vliv styky ty na ně mají.

Ovšem, když mnozí rodiče po celý den nestarají se, kde malé jejich děti jsou, když o svých dospělejších dětech nevědí, kde se večery potulují, kde tráví volné chvíle, které jim po práci zbývají, tu ovšem nedivno, že až se jim někdy dostaví dobrá chvíle a děti pozorují, že se zhrozí, co se z nich mnohdy za krátko stalo. A tak bych mohl do nekonečna vypisovati rozličné výmluvy, kterých rodiče užívají, aby sebe ospravedlnili. — Avšak přestanu na těch výmluvách, jež jsem uvedl. Konec konců bude-li se ptáti, kdo má největší vinu toho, že mladí lidé špatně jsou vychováni? Tu osmělím se tvrditi, má některou vinu škola, některou vinu společnost, ale největší, slyšte, největší vinu má rodina. Největší vinu toho nesou rodiče, že dítě hned od mládí špatně vychovali!

A že nesoudím příliš přísně, to bych vám mohl dokázati velmi obšírnou řečí. Učiním to však jen zkrátka. Na poradu vezměme knihu knih, písmo sv., v němž pravda sama. Duch sv. svým působením na pisatele vzácné pravdy uložil.

1. Moudrý Sirach praví: 10. 30. Před smrtí nechval žádného člověka, neboť po dětech svých poznán bývá muž. To znamená: byť kdo sebe rozšafnějším se zdál, neveleb ho, až se po jeho smrti z mravů dítek dokáže, co na něm bylo. (Zda-li se sbírají hrozny s trní nebo s bodláčí fíky? Dcery Jer. neplačte nade mnou, ale samy nad sebou. Trestán otec za hříchy dětí: Dívka, která se dopustila nešlechtnosti v domě otce svého (V. Mojž. 22. 21.), ukamenována před domem otce svého.)

2. Zkušenost učí: »jaké vychování, takové dítky.« Skoro všichni svatí měli bohabojné rodiče buď oba, neb aspoň matku.

3. Lid sám nazývá děti lživé, zlomyslné, zlodějské nezvedenými, t. j. že nejsou vedeny k dobrému, čili vychovány. Když pak sami o takových dětech mluvíte, říkáte: Ký div, otec jeho, matka jeho, také byli takoví.

V další své řeči chci vám podati některé zásady katolického vychování. Vychovávejte křesťanští rodičové dítky své pro Boha. Toť první zásada výchovy křesťanské. To od vás žádá sám Bůh, to jste slibovali, když jste ve stav manželský vstupovali. Ovšem ani mi nenapadá, abych si myslil, že byste o této svaté a veledůležité povinnosti snad pochybovali aneb ji za nepatrnou považovali. Tuť byste přestali býti rodiči křesťanskými, jakmile byste opomenuli své dítky dle příkladu matek v písmě sv. k Ježíši přiváděti, vychovávající je pouze pro tento svět, rovnali byste se oněm krutým národům pohanským, kteří »své syny a dcery obětovali modlám. (Ž. 105. 37.) To zajisté nechcete, abyste duše sobě svěřené od Boha odváděli a ďáblu přiváděli.

Vím, že byste rádi, by šlechtný pud, jenž člověka k Bohu nese v dětech vašich se posilnil, a aby nebyl udušen láskou ku světu.

Nuže, v čem záleží pravé zbožné vychování? Mnozí rodiče jsou toho mylného názoru, že již dosti zbožně děti své vychovali, když je do školy posílají, k modlitbě povzbuzují, na mši sv. a k svatým svátostem donutí.

Toť jsou ovšem důležité věci, o něž křesťanská rodina pečovati musí. Avšak jest třeba se na pozoru míti, aby všechna ta povrchní zbožnost dětí nebyla pouhý formalismus, t. j. aby to děti všechno nedělali na venek tak, jak to má býti, ale při tom v srdci žádného užitku neměli. Zkrátka o ducha se jedná. Duch musí býti zbožný a pak i ten zevnější způsob bude pravý. A tu jest třeba rodičové křesťanští, abyste ducha zbožného sami měli. Neboť dávno jest známo: co člověk nemá, nemůže jinému dáti. První věcí jest tedy: chcete-li míti dítky zbožné, buďte sami zbožni:

1. Svým příkladem dětem ve zbožnosti předcházejte, a vychováte je ve zbožné lidi. Jestliže je napomínáte k modlitbě, modlete se také sami. Tvrdím, že více polne k modlitbě dítě, když jedenkrát rodiče uvidí se modliti, než když mu to rodiče desetkrát poroučejí. — V každém věku působí na nás příklad mocí podivuhodnou, ale v dětství jest všemocným. Děti rády napodobují, nemají totiž dosud svých zvyků. Nedovedou ještě samy ze sebe posuzovati podstatu věci a soudívají dle toho, co vídají na lidech.

2. Ve slovech svých buďte velmi opatrní, abyste zbožného citu dítěte neurazili. Mnozí rodiče posílající v zimě dítě do kostela, praví: No jdi do kostela, ale je tam dnes velká zima. Také by nebylo potřeba v zimě ty děti do kostela tahati. No ale jdi, musíš. — Ten zbožný cit, který by vznikl z toho, že do kostela šlo a oběť přineslo, svou neopatrnou poznámkou zničila. Jak jinak by působilo: No jdi do kostela, je sice zima, ale pro Boha už něco musíme vytrpět, vždyť on také pro nás mnoho trpěl!

Nikdy nesmíme promluvit nějak posměšně o věcech, které jsou v jakémkoli poměru k náboženství. Někdy se lidé posmívají před dětmi pobožnostem lidí ducha prostého nebo zvláštnostem lidí zbožných. Domnívají se, že jest to něco nevinného, ale mýlí se velmi; neboť u věcí takových všecko má důležité následky. O Bohu, o věcech k službě Boží se vztahujících nemluvíme nikdy jinak než uctivě, vážně, ani s přídechem nějaké lehkovážnosti. (Ténélon o dívčí výchově.)

3. Vychováte dítky své zbožně, když jim hluboko vstípíte pravdu, že všecko kromě hříchu od Boha dobrotivého a moudrého pochází. Jest na to třeba dávat často důraz, neboť budou dítky slychati od t. zv. vzdělanců, že i obloha, nad níž ženou i pestré luhy a sady, krásný zpěv ptactva, blesk i hrom, to že pochází od velemocné matky přírody, ona že jest živitelkou lidí.

Nestěžujte si nikdy na »náhodu«, na nešťastný »osud« svůj, nýbrž vyučte děti, že z ruky Boží pochází řízení našich soudů. Jste-li šťastni, děkujte za to Bohu. Když první vůz obilí do stodoly vjede, když radostná zpráva vám dojde, zvolte: díky Bohu. — Potká-li vás neštěstí, volejte s Jobem: Bůh dal atd. Nezapuzujte křesťanských pozdravů z domácnosti. Nezaměňujte starého krásného pozdravu: Pochválen buď Ježíš Kristus za rozličná: dobrý den, ruku líbám a pod.

4. Vstěpujte dětem, že mají-li býti zbožnými křesťany a milými Bohu, musejí o to hlavně pečovati, aby duši svou spasily. Naučte děti vždy oceňovati člověka ne dle šatu, bohatství, krásy, učenosti, ale podle jeho vnitřní ceny a dobré povahy; dle jeho spravedlnosti a zbožnosti. Ovšem smí rodiče, ano mají dítě své pochvaliti, když se dobře učí, když jeví v některé práci neobyčejnou zručnost, aby je povzbudili, třeba ale někdy též dodati: Dobře tak, milé dítě, ale jednoho jest potřebí: nezapomínej pro vezdejší věci na věčné, tyto jsou částkou nejlepší. I jiné podobné úsudky by měly děti slyšeti. Co to prospěje, nejsme-li dobrými před Bohem.

5. Poukazujte dětem, že jedinou cestou k dosažení blaženosti jest plnění vůle Boží. A to plnění vůle Boží vždycky. Velikou vadou v naší době jest nesvědomitost. Tak se koná často jenom to, co užitek přináší a mnozí varují se toho, co škodu působí, nikdo však se netáže: co jsem povinen? a jen to, co se mu líbí, vykoná, co se mu nelíbí, byť k tomu byl povinen, nevykoná. Navykejte tedy dítky své rad křesťanských, aby za každých okolností vykonali, co od Boha mají poručeno, a pak odvyknete jim báti se úsudku lidského, když něco dobrého, povinného konati chtějí. Jak mnohý člověk jest dobrým křesťanem v srdci svém, avšak svoje přesvědčení skrývá, aby nikdo o něm nezvěděl a sice z té příčiny, že by mu bylo snášeti úsudek lidí o sobě.

6. Z toho ze všeho, co jsem pravil, následuje také páté pravidlo křesťanského vychování: hleďte co nejhluběji vstípiti v srdce dětská, že hřích smrtelný jest největším neštěstím pro člověka.

Pohnutlivé jest, co čteme v životě sv. Blanky, matky sv. Ludvíka, krále francouzského. Celujíc dítě své, říkala: Ach, milé dítě, nedopusť se nikdy hříchu těžkého, raději bych si žádala, abys hned v náručí mi zemřel, než abys se těžce prohřešil.

Origenes pak vypravuje, že jeho otec Leonidas, později svatý, mučeník, často se ho ptával, je-li v milosti Boží, a kdykoli mu přisvědčil, celoval ho na prsou, řka, že jsou chrámem Ducha sv. Ó, kéž by mnoho bylo takových otců a matek, jež by tímto způsobem dítky své učili, jak hrozno a trpké jest Boha se spustiti.

7. Aby vychování dětí bylo zbožné, vedte je k tomu, aby vždy v jednání svém měly nadpřirozený účel na mysli. Činiti dobro ze zvyku, ze světské opatrnosti, není ctností křesťanů, nýbrž přirozenou rozšafností, která před Bohem ceny nemá; ale ta nedostačuje ku spasení. A proto vedte děti, aby konaly vše z lásky k Bohu, aby vzbuzovaly každodenně dobrý úmysl. — Nezabráňujte jim, když dobré srdce jejich někdy k nějakému skutku dobrému je pobízí, přidati almužny, jíti na pouť a pod.

Vidíte-li na nich chyby, nenapomínejte je pouze po světsku, jako: To není hezké, To se nesluší, Tak se nemá chovati před lidmi a pod., nýbrž raději: To se Bohu nelíbí, Tím urážíš svého anděla stráž. a pod. Takovým způsobem když vychovávati budete dítky své, jistě budou vychovány zbožně.

Promluvil jsem o první nejdůležitější zásadě katolického vychování, totiž o vychování pro Boha! Nyní ještě promluví, jak jest vésti děti k některým křesťanským ctnostem.

Byť se názory rodičů o vychování sebe více různily, přece v jedné věci jsou za jedno, žádajíce, aby děti poslouchaly. Rodiče žádají poslušnost od dětí proto, že Bůh to dětem za povinnost uložil; nežádají poslušnosti ze sobecké lásky, z lásky k sobě samým, nýbrž poslušnost jest jim sama účelem, jsouc nejen ctností, nýbrž i cestou k jiným ctnostem.

Ačkoliv tedy přejí si všichni rodiče poslušnosti, přece časty jsou nářky na neposlušnost dětí. Na neposlušnost stěžují si učitelé, otcové a nejvíce snad matky. Nuže, jest tento stesk odůvodněn? Jest oprávněn, vždyť to sami vidíme. Avšak vidíme ji nejen u dětí, nýbrž i u dorostlých. Které jsou asi příčiny její?

Příčiny její bývají 1. v poměrech, ve kterých byly vychovány, 2. v dítku samém, 3. v tom, co dítku ukládáme, 4. v samých rodičích. Mnozí rodiče odcizivše se smýšlení katolickému, dávají se unášeti proudem svobodomyšlným, jenž nyní světem celým vane. Tu otec hrdo-pyšně před dětmi mluví: Mně nemá nikdo nic co poroučeti, jsemť svobodný občan. Laje na každý zákon, kterým se jednotlivcova vůle ku prospěchu celku omezuje. Ba i proti samému Bohu se vzpouzíva zpupná libovůle lidská, ozve-li se náboženství hlasem Božím ve příkázáních »Nepožádáš«, »nepromluvíš«, »nepokradeš«. A boje se přece Bohu rouhati, vylévá si takový občan hněv svůj na těch, kdož jménem Božím mluví, totiž na představených. Ký tedy div, že děti z rodiny, v nichž často řeči takové plné vzdoru a neposlušnosti naproti představeným duchovním i světským se ozývají, že takové děti také ducha poslušnosti nemají. A proto chcete-li křesťanští rodiče, aby vás děti poslouchaly, dejte jim příklad, věrně a svědomitě sami plňte příkázání Boží a církevní, plňte věrně rozkazy vrchnosti svých světských bez reptání.

Příčinou neposlušnosti bývá zanedbané vychování. Dítě samo sobě jsouc ponecháno, naučí se ve všem řídití vůlí svou a pak těžko poslouchá.

Nade všemi schopnostmi duše člověkovy vládne vůle a řídí je. Z vůle vycházejí všechny skutky naše. Proto každý člověk se snaží, aby skutky jeho řízeny byly vůlí jeho vlastní. Poslušnost však jest podrobovati vůlí svou, vůlí cizí. Poněvadž děti nemajíce ještě dosud rozumu, nemajíce zkušenosti, nedovedou vždy správně ještě jednati, nuceny jsou poslouchati.

Jestliže však nenaučily se podrobovati svou vůlí vůlí naší, zajisté jim to bude velmi nepříjemné a proto nerády poslechnou. Jest tedy povinností vychovatelovou, aby vůlí dítěti brzo pěstiti započal. Vždyť již malé dítě projevuje vůlí svou, nemohouc doposud jinak, pláčem. Tu ovšem by

bylo nelidské, aby jeho potřeby ukojeny nebyly. Avšak i u dospělejších dětí nenechávejte dlouho žádati je o věci potřebné. Bylo by velikým nerozumem nechávat děti prositi dlouho o potřeby školní, jídlo a p. Neboť odpíráním toho, co dítěti povinni jsou rodiče, u malých se vyvolává vzdorovitost, ba přivádějí se i ku krádeži. Jsou však často děti povahy citlivé a choulostivé, jež při každé příležitosti pláčí. Ti často potřebují povzbuzení laskavého. S takovými ovšem příliš přísně, tvrdě zacházeti, bylo by chybou.

Jsou však děti, jež často beze vší příčiny začnou plakat a naříkat, což pochází z rozmazlenosti, ze zlosti. Tu ovšem rodiče rozumní nesmějí ho konejšiti sliby. To by byla nepravá láska, nýbrž slabost. Ať si takový křikloun vřeští jak chce, ani si ho nevšimni; on jistě přestane, vida, že si nic nevypláče. — Učiní-li se mu jednou po vůli, rozvřeští se po druhé ještě více, věda, že křikem všeho dosáhne. — Příklad takové nerozumné výchovy: Mělo děvče poručeno píti každodenně čerstvé mléko. Stalo se, že nebylo hned přichystáno, když ho dítě žádalo. I dalo se to roztomilé stvořeníčko do náramného křiku, jenž všechny zděsil. Matka, služka ihned sháněly mléko a donesly. To však odstrčilo hrneček se slovy: já už nechci, tak že se převrhl. Hned začalo volati: Teď chci, dejte mi. A tu matka ochotně běží a podává mu znova naplněný hrneček. — To byla chyba. Nechceš-li, nedostaneš.

Dále už dospěl hošík, jež matinka vychvalovala, že je velmi roztomilý, když se mu nechá vše po jeho vůli. Stůj zde příklad, jak roztomilý to byl hošík. Jednou chtěl dveře zavřít sám, když ty služka za ním jdoucí zavřela. Tu se dal do křiku: Já chci zavřít. Ubožáčku vid, ty ses opozdil, praví babička, jež za stolem sedí. Pojď, já ti dám kafičko. — Já nechci. — Kačeno, volá rozumný tatínek, jdi a otevři znovu dveře. Tak! Nyní jdi Petříčku a zavři. — Teď já nechci, vřeští nadějný synáček. A matka, znajíc svého hodného hošíčka, praví: Pojď sem, tu máš kousek cukru. — Já nechci, suž si ho sama. A řve vší silou dále. A znamenití ti vychovatelé naříkají: Ubožátko, on nemůže zapomenouti. — Kdo je vinen, zde to dítě, či moudří jeho vychovatelé?

Tím však netvrdím, že by se mělo vše dětem odpírati, co učiniti chtějí. Bylo by rovněž tak škodlivé, jako býti jim ve všem po vůli, čeho se jim zachce. Vždyť víte, že mnohdy žádají něco škodlivého, nemožného, neslušného, nemajícího rozumu.

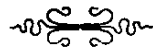
Často však mají rodiče jsou zvláštní důvod, pro který to neb ono mu odeprou. Protož nebojte se nikdy, rodiče, říci dítěti: To ti nedám, To nedostaneš, Tam nepůjdeš! Nebojte se říci to snad proto, že by vám pak vyváděly. Co řeknete však, na tom trvejte železnou vůlí!

Nežádejte však nikdy nic nemožného, jak se často stává, když z unáhlenosti nebo ve hněvu něco přikazujeme nebo zapovídáme. Nerozkazujme také v rodině každý jinak, sice dítě neví, jak se říká »čí je« a neuposlechne nikoho. Nezáleží však pouze na tom, co přikazujeme, nýbrž i jak to přikazujeme. — Rozkazujme jasně a krátce; určitě, avšak také laskavě, důrazně, avšak mírně, vždy však sebevědomě, t. j. s vědomím své důstojnosti otcovské, mateřské, tak aby nikdy dítěti nenapadla pochybnost, je-li povinno nás poslouchati. Poslušnost ta musí býti okamžitá, ne až se dítě rozmyslí.

Nikdy s dítětem při rozkazu nesmlouvejme, uděláš-li to, dostaneš to neb ono. Netrpíme žádného odmlouvání, odouvání rtů, uražení. Učiní-li to dítě, nevšimněme si ho tak dlouho, až se samo přilichotí. Kdyby však takové nezpůsoby opakovalo, a při tom zlomyslnost, způrnost, vzdorovitost ukázalo, tu sáhne bez rozmyšlení k ostřejším prostředkům, k metle, aniž vzdornému ukažme dříve laskavé oko, až změni své smýšlení.

Takovým způsobem dovedeme děti k tomu, že až poněkud dorostou, sami poznají, proč to neb ono činily z našeho uložení a poznají, proč v jiném případě toto neb ono poroučíme. Dobrovolná a oddaná poslušnost stane se tak uvědomělou, rozumnou a uznání hodnou, k dokonalosti vedoucí. —

Předvedl jsem vám jen dvě zásady křesťanského vychování. Vychovejte dítě pro Boha ve zbožnosti; vychovejte je rozumně k poslušnosti. Kéž by aspoň tyto dvě zásady křesťanského vychování správně prováděny byly; osměluji se tvrditi, že by bylo také více pevných, upřímných charakterů, bylo by více lidí, jež dovedou později vzdorovati špatné společnosti. Nuže chutě k dílu, rodiny křesťanské, vychovávejte dítky své v duchu křesťanském a budoucnost a dítky samy budou vám jedenkrát žehnati.

K opravě disciplinárního řádu.

Když se chystala novella školského zákona, pisatel těchto řádků upozornil na sjezdě tuším břeclavském, že § 54., jímž se ustanovuje stíhání učitele pro chování kromě školy, ve znění navrhovaném bude učitelům břemenem přebízným, nesnesitelným. Již tenkrát dovozoval pisatel, že bude tohoto § užíváno za podklad stíhání učitelů, jichž působení ve škole i v životě veřejném se stanoviska vychovatelského je bezvadné, ale z příčin jiných nepříjemné buď jednotlivcům, kteří mají moc i vliv, anebo úřadům, jimž záleží na tom, aby učitel měl určité smýšlení politické neb alespoň mínění takové uplatňoval, třebaž by sám o věci měl názor jiný.

Tenkrát vůdce učitelstva rozhodně mínění to potíral, dokazuje, že hodný učitel nepocítí ostří § 54., učitel pak nehodný že po právu trpěti má za provinění.

Zkušenosti dlouholeté ukázaly, že správný byl názor můj. Byloť zmíněného § použito v případech, kdy sebe přísnější učitel, vychovatel, nebyl by užití schválil proto, že se nejednalo o skutečné přestupky s úřadem vychovatele nesrovnatelné, nýbrž o ztrestání učitele pro směr právě panující ne dosti nadšeného.

Pověstné výnosy Kielmansegovy, dosud nezrušené, tedy platné, třebaž na ten čas snad prakticky neprováděné, zajisté nebyly by možné, kdyby nebylo § 54. říš. zák. ze dne 2. května 1883. Nejasnost, neurčitost tohoto § způsobila učitelům mnohé zlé chvíle a pro mnohé měla následky osudné.

Proto je nutno, aby při upravování disciplinárního řádu zákonem zemským bylo výslovně prohlášeno, že § 54. již citovaný nemá platnosti, jedná-li se o politické mínění kromě školy způsobem občana svéprávného důstojným a platnými zákony občanskými přípustným. Neboť státi by se mohlo, že by mínění politické nezavadným způsobem v životě veřejném na základě uvedeného ustanovení říšského zákona mohlo býti stíháno jako přestupek a učitel disciplinárně trestán z jiných než vychovatelských důvodů a příčin.

Vůbec je nutno a nezbytno, aby v řádě disciplinárním bylo určité a jasně vytknuto, které činy a co všechno z mimoškolského ruchu spadá pod právomoc disciplinární rady. Bude-li opět ponecháno i v zemském zákoně ustanovení všeobecné, nebudou odstraněny křivdy, jež byly příčinou, že k opravě disciplinárního řádu vůbec došlo. — Buď uvedeno buď, co učitel v životě občanském, kromě svého povolání činiti smí, neb vytknuto buď, co je nám zakázáno, a to vzhledem ku správě obce i ve všech zá-

ležitostech veřejných, aby každý určitě věděl meze, které beztrestně překročiti nesmí. Neboť jest nepopíratelno, že mnohý přestupek disciplinární spáchán byl bona fide v domnění, že činem jistým žádný z platných ustanovení zákona školského se neporušuje.

Nejsme pro nevázanost a uznáváme, že učitel svým povoláním a úřadem má položené jisté hranice i v životě veřejném a rádi sneseme i rozumné zřízení své působnosti v životě veřejném, žádá-li toho zájem a prospěch a výchova, ale žádati smíme a musíme, aby obmezení to bylo přesně vyčteno v zájmu bezpečnosti osobní a pro zamezení libovolného stíhání z příčin s výchovem nijak nesouvislých.

Z té příčiny také žádoucno je, aby veškeré řízení disciplinární konala rada disciplinární složená jenom z učitelů, t. j. z osob vyučujících. Jako v záležitostech kněžských kněz soudí kněze, lékař lékaře, advokát trestá advokáta, voják vojáka, tak žádáme, aby učitel byl souzen učitelem ve všech záležitostech disciplinárních.

Nikdo zajisté nepovažuje to za vylučnost nemístnou a stavovskou nedůtklivost, když jiné stavy mají své rady neb komory k vyřízení záležitostí disciplinárních. Nemůže tedy ani nám býti zazlíváno, když pro sebe žádáme totéž právo a dovoláváme se učitelské rady disciplinární, jako mají lékaři svou lékařskou, advokáti svou advokátní komoru a jiné stavy podobně své stavovské zřízení disciplinární.

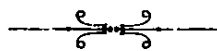
Že by snad tím utrpěla disciplina a uvolnil se řád, když učitel bude souzen učitelem, je pravdě nepodobno. Vždyť známo, že učitel nemá soudce přísnějšího, neřku-li bezohlednějšího, než je druh jeho v povolání — učitel.

Ne tedy touha po mírném řízení, ani naděje na menší pokutu, nýbrž jiné důvody nás vedou, žádáme-li, aby v radě disciplinární zasedali jenom učitelé. Jsou to právě zájmy a důvody vychovatelské, jež mluví pro náš požadavek.

Myslíme si provedení tužby naší tak, že by polovici členů do rady disciplinární povolaly příslušné úřady školské, polovici volily dotyčné konference a řízení vedl jakožto předseda školdozorce příslušného stupně.

Doporučuji tyto návrhy a názory přátelské úvaze druhů v povolání a blahovolnému posouzení těm, kteří o novém řádu disciplinárním budou rozhodovati.

J. M. Kadlčík.

Sluší-li vdaným učitelkám vyučovati.

✠ tomuto článku, jenž ve 2. čísle listu našeho byl uveřejněn, se nám píše:

Souhlasím úplně s pisatelkou článku toho, že vdané učitelky vyučovati nemají. Důvody, jež tam pisatelka uvádí, jsou úplně správné. Tím více souhlasiti jest se stanoviskem jejím, když píše: »zůstane-li manželství (učitelky) zúmyslně bezdětné, pak jest to nejen nízkost, ale i hřích těžký před Bohem, že učitelka v manželství vstoupila«.

Ku článku tomu dovolím si podati skutečný případ, z něhož patrně bude, kdo značnou vinu má, aby na učitele takové žaloby vzniknouti mohly a tak těžká podezření z věcí nečestných padnouti mohla.

Učitel jeden žádal, aby s podučitelkou v místě v manželství vstoupiti mohl a to tak, aby oba směli vyučovati. Okresní školní rada žádost jeho vrátila, nevyhověvši jí. Žádal podruhé a připojil podmínku, aby povolení dáno bylo, »dokud by dítě neměli«. A co učinila okresní školní

rada? — Ta povolení dala. Oba dva nyní vyučují už řadu let a — jsou bezdětní. Ovšem nebylo by křesťanské, aby tito manželé byli podezříváni z nepočestnosti a nám také nenapadá, abychom je podezřívali, vždyť nikdo nemůže s určitostí říci, že musejí býti manželství dítkami požehnána. Avšak konstatovati musíme, že událost ta, jakož i to, že manželé zůstali bezdětnými, dala mnohým příčinu k podezřívání a ku pohoršení.

Klademe tu otázku? Nebyla okresní školní rada, když dala podobné dovolení s podmínkou, »dokud by neměli dítě«, velmi vinna, že pověst obou i učitele i učitelky tak trpěla?

Proto by se měly všechny školní rady vystříhati manželství dvou osob učitelských s podmínkou, »dokud by neměli děti«, dovolovati. Či nenajde se mezi tolika učitelkami a učiteli dosti takých, jež by vědomě a úmyslně podmínku tu v manželství vyplniti chtěly? Nevypadá to tak, jako by samy nadřízené úřady učitelům příležitost ku hříchu poskytovaly? Kdyby mělo býti zavedeno takové praktikování, dovolení sňatku učitelů s učitelkami, aby dále oba vyučovati mohli, avšak s podmínkou, dokud by neměli dítě, tu jistě by veliké nebezpečí vzniklo, že mnozí z učitelstva by jednak tímtež způsobem, jednak příkladem zdemoralisováni byli.

Avšak dejme tomu, že by ani nebylo učitele ani učitelky, kteří by vědomě chtěli hřešiti proti základním účelům manželství a přece bezdětnými zůstali, kdo jim ručí za to, že při nynější zkaženosti zvláště v tak zvaných lepších třídách zůstanou ušetřeni podezření? A v takovém případě těžko zavřítí ústa lidem, těžko ujíti nekalým domněnkám a svou čest a vážnost uhájiti.

Ostatně se mi zdá, že prakse taková se nedá v souhlas uvésti se zákonitými ustanoveními. V § 11. zákona ze dne 24. ledna 1870 o právních poměrech učitelů jest: S presentací nesmí býti spojena žádná podmínka. A hle! Svobodná učitelka byla na místo dle zákona toho dosazena. Nyní se vdá a chce na tomže místě, jež dle § 11. bez podmínky přijala setrvati, avšak s podmínkou, »dokud by neměla děti«.

Proto se mi zdá, že ty okresní školní rady nejednají dle zákona, které vyhoví žádosti, aby zadaly místo učitelké s jakoukoliv podmínkou.

Tím, co jsem napsal, nechtěl jsem nikoho skandalisovati, ani uváděti manžely ony v podezření, ani jednaní těch školních rad zlehčovati, nýbrž pouze upozorniti příslušné činitele na nebezpečí, jež by z takových dovolení vzniknouti mohla jednak pro mravní život jejich, jednak pro narušenou jejich pověst.

P. K.

Z p r á v y.

O škole budoucnosti zajímavé pojednání uveřejnil týdeník *Čas* v 36. čísle t. r. (Napsal Ellen Key.) Podáváme z něho čtenářům svým tato pozoruhodná slova: Stará škola, v níž nepatrný počet předmětů byl »dřeno« a kde učitelé byli zhusta špatní, za jejichž vlády žák se mohl oddávat dumám, či tropit neplechy, škola ta s poměrnou jednotností, která se soustřeďovala na latinu, zdá se nám býti dnes barbarská. Ale přes to bylo osobnosti méně na škodu nežli nynější škola s důkladnými přípravami, zajímavými výklady, zdokonalenými methodami a učiteli většinou výbornými, kteří kde jakou obtíž žáku s cesty odklízejí a předkládají mu duševní potravu v nejchutnější úpravě, ba i rozžvýkanou, jen ji polknout. Tato škola je to, která přetěžováním klade základy nervosnosti naší doby a vládnoucí duševní lenivosti klade základ negativnosti

naší doby. Nejtišší, nejposlušnější dítě je nejlepším žákem. To znamená: Duše nejneosobitější a nejbezbarvější bývají vždy vzorem a tak se už ve škole překrucují pojmy hodnoty. Čím se tělo i duše jeví být trpnější, čím snadněji se oddává dressuře a čím je receptivnější, tím lepší je výsledek se stanoviska školy. Neplecháři, povahy vzdorně individuální, hlavy jednostranně originální bývají ve škole vždy mučenníky svého pudu po činnosti, svého ducha odporu, svých »nsmyslností«. Jen takové lehké, roztomilé, všeobecně nadané povahy mohou proklouznout školou, zachovávajíce si do jakési míry svůj ráz a zároveň dostávající dobré vysvědčení píle, chování, pořádku a vědomostí. Ve výborné škole naší doby bije do něžného materiálu ke svérázné osobnosti vlna za vlnou, den jako den, pololetí za pololetím. Plesk — pětáctyřicet minut dějepisu; p'esk — pětáctyřicet minut náboženství; plesk — pětáctyřicet minut ručních prací; plesk — detto frančiny; plesk — detto přírodopisu. Zítřa a pozejtří nové předměty v nových drobných ostřicích. Odpoledne pak domácí úlohy a i ty musejí mít hezkou přípravu a »disposici«, potom musejí být s velkou zevrubností opraveny; na to ve škole dle nejlepších method probrány — před tím ještě doma je musela vyslechnouti maminka. Pod těmi nárazy vln mozky tolikrát usínají a hloupnou i oněmují duše učitelů i žáků. I nejživější z učitelů pohybují se v jakési kleci příkázání a předsudků, naprostých »nutností« a methodických »zásad«. Jen ten onen zachrání svou duši z toho naprostou skepsí. Jiní povznášejí puntičkářství na nauku spásy. Třetí opět neunavně se snaží provádět změny v podrobnostech, zlepšovat details. Ale všechno novotvoření od základu, totiž takové, které dotýká se zásady, ne method, stroskotává se o soustavu zachovávanou státem, stroskotává se o to, že rodiče jsou podrobováni této soustavě, že mnozí učitelé nejsou s to, aby obhlédli následky této soustavy v celku a konečně stroskotává se o všeobecnou nechuť k pronikavé nápravě. Cílem školy (zrovna jako cílem domácnosti a obce, pospolitosti) by mělo být: zvelebovat a podporovat život v rozvoji k formám neustále vyšším, při čemž by síla ustavičně rostla a štěstí přibývalo, a s druhé strany by všechny živly ohrožující život bez přestávky byly potírány. Dnešní soustava školská však dle mého soudu pracuje přímo proti tomuto cíli. Je to sebeklam, uvádíme-li na důkaz vzdělání národa počet jeho škol, výborný učebný materiál jejich atd. Jak se vyučuje ve škole, jak se upotřebuje materiálu, které předměty učebné jsou pěstovány — to rozhoduje.

Dobré slovo v pravý čas. Protestantský profesor realii Brassel ve sv. Havlu, vůdce liberálního učitelstva v kantonu sv. Havelském, píše ve výroční zprávě tamnějšího odboru »Spolku pro rozšiřování dobrých spisů« o četbě hnusné mezi jiným takto: »Jest litovati, že z důvodů vniterních nelze ustanoviti zdravotní komisse pro morálku, která by při prodeji špatných spisů svým »veto« rozhodovala. Jed jest jed, ať se jím ničí žaludek nebo mozek. Ano, my jsme toho mínění, že útok na mravnost, na nezkaženou zdravou mysl člověka, jest trestuhodnější zločin a že přijde doba, kdy vytříbenější mravní názory společnost lidskou přinutí, aby zločiny páchané na duchu aspoň tak krutě trestala jako ony, jež těla a majetku člověka se týkají.«

K. Sch.

Moderní výchova dvěvek. Německému časopisu »Voss. Ztg.« píše se z Paříže: »Francouzský školdozorce, podáváje vyšším úřadům zprávu inspekční, vypravuje tu zvláštní případ, který se mu udal na visitačních cestách. Navštívil vyšší dívčí školu hlavního města provincie. I táže se jedné žákyně: »Který druh výživných látek obsahuje vejce?« »Dusičnatou látku výživnou« zněla odpověď bez rozpaků. Táže se pak druhé žákyně po barvě rozličných ptáků domácích i divokých. Odpověď na to byla zase zcela správná. Nyní táže se školdozorce dále: »Jak dlouho se musí vejce vařiti, aby bylo tak měkké jako zralá švestka«. Žákyně se zapýří, mlčí chvílku a pak zajíkávě praví: »Půl hodiny«. Školdozorce zamračí se nad odpovědí a táže se sousedky. »Nejméně tři čtvrtě hodiny!« odpoví tato jako na jisto. Třetí myslí že asi hodinu. Čtvrtá konečně praví: »Vejce na měkko se vůbec

nevaří.« — Učené byly všechny ty dívky, ale jak se vejce uvaří, to nevěděla žádná.

Účinky alkoholu na způsobilost ku práci. V Bernu činěny pokusy na chovancích evangelického semináře, v Heidelbergu na sazečích, aby se vyšetřil účinek alkoholu na rychlost a jistotu práce. Výsledek byl stejný: bezprostředně po požití alkoholu jeví se na krátkou dobu stoupání, ale pak rychlé ubývání způsobilosti ku práci a ochromující to působení trvá déle než 24 hodin. Kdo denně vypije 2 - 3 litry piva, jest pijanem, ježto účinek požitého alkoholu ještě nepřestal, když počíná nový.

(Učitel.)

Proti alkoholismu ve Francii. Jako proti všemu zlému, tak i proti pijanství se nejlépe bojuje příkladem. Biskup chalonský, Mgr. Latti, vydal nařízení kleru své diecese, vedle něhož se zapovídá pítí lihoviny a kvašené nápoje při všech kněžských hostinách a v seminářích v klášteřích. Dále žádá biskup farářův, aby nevyráběli ovocného vína z ovoce svých zahrad.

(Učitel.)

Co pijeme, máme-li žízeň? Školní inspektor chtěl promluvit s dětmi o vodě. Aby je na thema samy přivedl, tázal se: »Co pak pijeme, máme-li žízeň?« jako bleskem všechny ručky byly nahoře. »Nu pověz mi« obrátí se školdozorce n dítě, kterému horlivost nejvíce z očí hleděla. »Sodovku«, zněla radostná odpověď provázena souhlasným přikývnutím ostatních dětských hlav. »To právě nemyslím« pokračuje zkoušející, ale co vždycky pijete, kdžv jste žíznivy? Děti jsou zaraženy nad nezdarem odpovědi předešlé. »Pověz ty malá tu?« »Pivo!« zněla teď odpověď. »Ale jest přece něco, co nejčastěji pijáváte a vždy žízeň uhasíte; kdo mi konečně správně odpoví!« táže se opět inspektor. Děti chvíli přemýšlejí a jen málo které zvedne ruku. »Nuže, ty dítě, pověz!« — »Vino!« odpovědělo dítě. — Tak stalo se skutečně při inspekci r. 1901 dne 13. února v první třídě dívčí školy jednoho průmyslového města. Voda jako nápoj nepřípadla ani jedné z děvčátek na mysl.

K. Sch.

Zákaz kouření dětem. Městská rada hlavního města ve Švédsku, Kristianie, vydala zákaz, že se nesmí dětem do 15. let tabák ani doutníky prodávati, třeba by byly poslány osobami dospělými. Také nesmí se hoši do 15. let ukázati na ulici s cigarou v ústech. U nás se něčeho podobného nedočkáme, ač by neškodilo vydati podobný zákaz pro celou říši. Tím by byl přetát kořen mnohého zla pro celý pozdější život mladého kuřáka.

Tisíce českých učitelů, kněží a spisovatelů v potu tváře, za mnohého strádání se namáhají, aby zdvihali mravnost a vzdělanost národa — ale což je to všechno platno: Takový krvavý nakladatel v Praze vysílá proti ním tisíce svých krváků a svinstev (Casanova, Pierre Somp) a špikuje svou kapsu. Stále hledáme škůdce národa mezi cizími, ale na bídničky nakladatelské není kosa. Píše se častěji proti té hlíze, ale takový padouch si myslí: A kdybyste se všeci nade mnou pohoršili, já se nepolepším! — Ave Mamon!

(Nový Život.)

Učitelé c. k. cvičných škol měli sjezd ve Vídni a přijal tyto požadavky: Služební doba 35 místo 40 let. Postoupení do vyšší třídy hodnostní. Zvýšení příplatků dle stáří. Vpočítání do pense veškeré doby, kterou sloužili na obec. školách, než se stali cvičnými učiteli. Vpočítání hodin konferenčních do povinného počtu týdenních hodin vyučovacích.

Křesť -socialní sjezd ženský slavil se v pondělí svatodušní za účastenství 700 dam. Zahájen byl o 5. hod. ve Svatováclavské záložně. První řečnicí byla učitelka sl. Hoffmannova z Hulína: »O stanovisku katol. žen k otázce náboženské«. Dále mluvily pí. Vil. Vandasová: »Organisace katol. žen a dívek a stanovisko jejich k ženám svobodomyslným, pokrokářským a národně-socialním«. Pí. Leuchtnerova: »Křesťanská žena a národnost«. Sl. Aug. Rozsypalova: »K otázce socialní«.

Kursy. Spolku pro pěstování her mládeže pro dámy bude se konati v Praze od 15.—20. července. Přihlášky přijímá Josef Klenka, c. k. učitel tělocviku, Praha 81.—I. — Druhý tělocvičný kurs pro učitele bude se konati v Prostě-

lově od 10. - 15. července t. r. — Štěpařsko-ovocnický kurs pro učitelstvo uspořádá zemský ovocnický spolek moravský od 5.—10. srpna v Rajhradě. — X. hudební ferialní kurs pro učitele započne 1. srpna v hudební škole Ar. J. Černého na Kr. Vinohradech. Tamtéž konati se bude »pokračovací hudební kurs ferialní«.

Sjezd katolických učitelů ve Vídni konal se 26., 27. a 28. května za účastenství asi 4000 účastníků. Mezi hostmi byli Slované. Pan nadučitel Kadlčák vyřídil pozdrav za katolické učitele z Moravy. Jménem kard. Gruschy pozdravil sjezd světicí biskup dr. Marschall.

Veřejné přednášky na středních školách. Ministr vyučování rozeslal všem zemským školním úřadům oběžník, v němž se poukazuje na příznivé výsledky, jichž docíleno na různých středních školách veřejnými přednáškami pro rodiče a žáky a pro širší kruhy účastníků buď o aktuálních otázkách, týkajících se poměru mezi žáky a učiteli, jakož i mezi rodiči a učiteli, pokud se týče o všeobecných zkušenostech výsledku vyučování, nebo o jiných otázkách, zejména o výsledcích docílených cestami professorů za pomoci stipendií do Itálie, Řecka, Francie a Anglie. Poněvadž takové přednášky zajisté by vyhověly přání obecnstva, vyzývá ministr vyučování zemské školní úřady, aby jich pořádání na středních školách, kde toho poměry dovolují, všemožně podporovaly a zároveň aby bděly, by se přednášelo jen způsobem školy důstojným.

První promoce dámy na české universitě v Praze. Sl. Marie Zd. Baborová, nejmladší absolventka soukromé ženské střední školy spolku »Minerva«, složivší s vyznamenáním přísné zkoušky na filosofické fakultě české university Karlo-Ferdinandovy v Praze, byla v pondělí dne 17. t. m. o 11. hod. dopol. ve velké aule v Karolině způsobem slavnostním povýšena na doktorku filosofie.

Vzbouření polských rodičů proti německému učiteli. V Řečnově (u Poznaně) uložil německý učitel polským dětem, aby katechismu učily se po německu. Když úlohu neuměly, potrestal je citelně, vyšlehav jim prutem na dlaně. Odpoledne se rodičové sběhli, házeli německými knihami učiteli pod nohy a zle na jeho krutost láli. Policie však je rozptýlila a hlavní nespokojence zatkla.

Masaryk do Ameriky. »Čas« přinesl zprávu, že prof. Masaryk byl vyzván universitou, aby přednášel v Chicagu o kulturním stavu a poslání českého národa. Chicagská universita totiž dostala od továrníka Cranea veliký obnos, aby mohla pořádati přednášky o věcech slovanských.

Co píše »Školský Obzor« o nynější »moderní« škole. Svět nynější je sama fráse a naše nynější školy samý švindl, metody jako mody. Ale kam to povede? Jaký to národ vychováme? — Kdyby to napsal list katolický!

Militarismus. Jedna ostrá rána z nového obrovského děla, jež nedávno v plzeňském závodě bylo zkoušeno, stojí 130 zl. r. č.

Sebevražda u dětí. V posledních dnech přinesly noviny tyto zprávy o sebevraždách u dětí: Trináctiletý žák Leop. Nový z Purkersdorfu se oběsil. Dvanáctiletý Josef Schleier ve Vídni skočil s III. poschodí. Sedmiletý syn domovníka nár. divadla v Kluži Böszeményi se zastřelil. Příčina prý byla vesměs strach před trestem. — Německý spolek »Bürgerschule« ve Vídni se usnesl požádati okresní radu školní, aby v okresních konferencích o tom bylo uvažováno, jak zameziti vzrůstající se sebevraždy školních dětí.

O kouření hochů. Bristolská školní rada postavila se první proti kouření hochů, za jejím příkladem brzy šly školní rady londýnská, oxfordská a ještě některé jiné. Zamýšlejí rozšiřovati mezi dětmi a jejich rodiči letáky, jež by ukazovaly na nebezpečí a pošestilost toho zvyku. Jisto jest, že až jednou učitelé poznají velikost toho zla, budou zajisté spolupůsobiti, aby bylo potřebo. Ať osobním příkladem (nejpůsobivější ze všech method didaktických) čili bez něho, budou zajisté učitelé činiti vše, co jest jim možno, aby potlačili zvyk, jenž působí zhoubně na fysický,

rozumový i mravní pokrok rasy. U nás máme dobrou brožurku Kalálovu »O kouření« (též o »Účincích lihových nápojů«), již vydal učitel A. Holub v Lysé n. L. Hodí se dobře — stojí jen 8 h — k rozšiřování mezi lidem i mládeží. (*Život*).

37 zajímavých obrazů z událostí současných podává českému čtenářstvu 15. číslo »Illustrovaného Světa«. Zvláště upozorňujeme na ilustrace: Pohřeb Václ. Brožíka v Paříži, Burské ženy na útěku, Obrovský skok koně, Výbuch v chemické továrně v Griesheimu, Korálový ostrov, Pomník cara Alexandra II. v Sofii, Nový a starý královský palác v Bělehradě, Obrázky z pražské ústřední mlékárny, Nejnovější způsob reklamy v Paříži. Moderní ozdoby dámské, Osmý sjezd proti alkoholismu, Mramorový palác na lotosovém jezeře v čínských císařských zahradách, Desítiletá upomínka na jubilejní výstavu. Drahocenná socha sv. Jiří na hradě Pražském. Souboj lasem v Americe a j. v. K sešitu připojen je roztomilý obraz »Maminčin pantoflíček« od Jos. Makuřovského. Slovesná část rovněž jest bohatá a zajímavá i poskytuje přehojně zábavného i poučného čtení. — Doporučujeme odebrání »Illustrovaného Světa« každému, kdo touží po pěkném, hojně ilustrovaném časopise, jenž spojuje příjemné s užitečným. Objemný sešit o 32 velkých stranách v elegantní obálce stojí pouze 20 kr. (40 h), předplatné na půl roku (13 sešitů) zl. 2.60 (K 5.20), poštou zl. 2.80 (K 5.60). Kdož by si chtěl sešit prohlédnouti, tomu jej ochotně pošle na ukázkou buď nakladatelství J. Otty v Praze, Karlovo náměstí 34 n., nebo kterékoli knihkupectví.

Časopisy redakci zaslané:

(Pokračování.)

Český Kneipp. Časopis pro šíření přirozeného způsobu života a Kneippova léčení vodou ve všech vrstvách společenských. Redakci listu vede a zodpovídá MUDr. J. Wieser, Karlovo náměstí, číslo 557. (32. nové). Vydavatel a nakladatel Cyrillo-Methodějská knihtiskárna V. Kotrba v Praze. Vychází každý měsíc. Jednotlivá čísla po 30 h.

Mistr Jan Hus. Mládeži dle různých pramenů podává František Libor. Cena 10 h. V Praze, Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba.

Český Jinoch. Časopis pro dospělejší mládež československou. Odpovědný redaktor prof. Václav Müller. Vychází desetkrát ročně. Cena sešitu 10 h. Redakce a administrace »Českého Jinocha«, Praha, Pštrosova ul. čís. 200.—II.

Jindřich Š. Baar. Nalezeno na cestě všedního života. Studie a nálady. Cena 1 K. V Praze, Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba.

Ženské Listy. Nákladem ženského výrobního spolku českého. Redakcí Elišky Krásnohorské-Pechové. Číslo 1.—6.

Učitel. List věnovaný zájmům školy obecné a měšťanské. Majetník, vydavatel a redaktor: František Dlouhý, professor c. k. paedagogia. Obsah: P. Lacombe: Vyučování na základě psychologie dítěte. — Fr. Krček: Rozpravy psychologické. — Prof. dr. Thomayer: O účincích práce na nervy lidské. — Fel. Thomas: Marie Heurtinová. — Dětské zahrádky za oceánem. — Rozhledy. — Zprávy školské. — Zprávy spolkové. — Literatura. — Inseráty.

Svatá Země bude obsahovati na 300 celostranných obrazů dle fotografií, jež vydány budou v 25 sešitech po 60 h a 12 obrazech, tištěných na skvostném křídovém papíře po jedné straně. Na 5 sešitů se předplácí 3 K, poštou 3 K 30 h.

Vychovatel. Časopis věnovaný zájmům křesťanského školství. Majitel a vydavatel: Družstvo Vlasť. Odpovědný redaktor: Dr. Rudolf Horský.

Nový Život. Měsíčník pro umění, vzdělání a zábavu. Vede a vydává Karel Dostál-Lutinov. Číslo 6. Obsah: Kohouti. — Legenda svatodušní. — Bojovník za svobodu. — Život. — Náboženství. — Umění. — Z nové české poesie. — Forum.

Hlídka. Redaktor Dr. Pavel Vychodil. Ročně 8 K.	Anděl Strážný. Časopis pro křesťau. mládež. Ročně 1 K 60 h.	
Navedení jinochů k pravé moudrosti. Duchovní knihovny roč. XX. čís. 5. Cena 60 h.	Květy Mariánské. List měsíční ctitelů Panny Marie. Ročně 1 K 60 h.	Škola Božského Srdce Páně. Časopis pro katolíky. Ročně 3 K 20 h.
Král Saul. Biblická hra se zpěvy v 5 jednáních. — Knihovny našeho lidu ročn. V. č. 1. Cena 36 h.		
U nakladatele: „Benediktinské knihtiskárny“ v Brně.		

Učitelská Zádruha na Moravě
zapsané společenstvo s obmezeným ručením
se sídlem **v Hulíně,**
přijímá vklady na spořitelní knížky a úrokuje je 4%.
C. k. daň důchodkovou platí spolek sám, aniž
by ji vkladatelům srážel.
Poskytuje zápůjčky svým členům na směnky
a dluhopisy na 5½% za velmi příznivých podmínek.
K zasílání peněz poštou vydá »Zádruha« na po-
žádání složní listy poštovní spořitelny.
Kdo pomoci potřebuje, ať obrátí se s celou dů-
věrou na starostu spolku p. Jana F. Kořínka, správce
školy v Částkově u Uh. Brodu.
K dotazům budiž přiložena
známka 20 hal. na odpověď.
Představenstvo.

»Vychovatelské Listy« vycházejí dvakrát za měsíc (5. a 20.)

Předplatné na rok obnáší 6 K.

Redakci vede Alois Adamec, učitel měšťanské školy v Ivančicích. — Admini-
strace: Marie Chytilová, učitelka v Brně, Veselá ulice č. 13, posch. II., dvéře 10.

Nákladem spolku Katolických učitelů na Moravě.

Rukopisy, pak časopisy a knihy k posouzení a doporučení račte zaslati Al. Adamcovi,
učiteli měšť. školy v Ivančicích.

Všecky příspěvky se honorují.

Inserty účtují se levně.